La Palanca

INFORMATIU D'ARTESA DE SEGRE I COMARCA

Preu: 70 ptes. Novembre 1982 nº 11

FIRA DE LA PERDIU

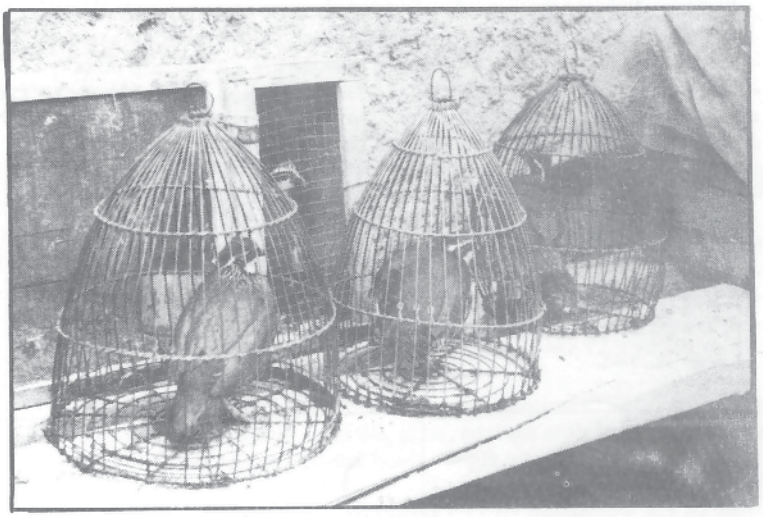

14 de novembre de 1982

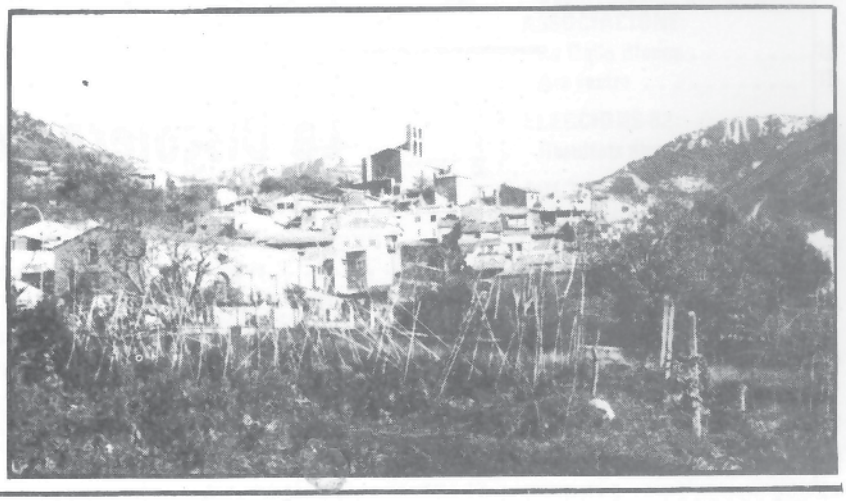

Vilanova de Meià

Banesto

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

La més gran organització bancària al servei d'ARTESA DE SEGRE i Comarca

Ctra. de Ponts, 19 - Telèfon 40 02 01
ARTESA DE SEGRE

NEW STUDY

La Discoteca de la Comarca

Sant Antoni M.ª Claret, s.n.
ARTESA DE SEGRE

LA PALANCA

Informatiu d'Artesa de Segre i Comarca

CONSELL D'ADMINISTRACIÓ
Pere Blanch i Rebolleda
Josep M.ª Castellana i Prats
Josep M.ª Martinez i Casas
Miquel Ortiz i Vibian
Ramón Regue i Montserrat

CONSELL DE REDACCIÓ
Joan Aranés i Clúa
Jaume Cardona i Vila
Alfons Durany i Plà
Bertomeu Jové i Serra
Jesús Santacreu i Amigó
David Saura i Gasset
Josep M.ª Solans i Farré
Lluís Trepat i Garcia
Eusebi Pastoret i Jordana
- d'Assoc. de Jubilats
Joan Camats i Vibian
- de Club de Lectures
Miquel Ortiz i Vivian
- de C.E. Artesa de Segre
Francesca Solé i Caubet
- de la Dàlia Blanca
Pere Blanch i Rebolleda
- de Museu Arxiu Comarcal de la Noguera
Angel Guiu i Bandé
- de l'Orfeó Artesenc
Ignasi Mases i Armengol
- de Unió Escacs d'Artesa
Ramón Giribet i Boneta
- d'Agrupament Escolta

RAÓ SOCIAL:
C/. Escoles
Adreça Postal: Apartat n.º 30

FOTOGRAFIA:
Foto Joan
Foto Sisquet

IMPRIMEIX:
Gràfiques Guiu

DIPOSIT LEGAL: L-283-1981

NOTA:

El Consell de Redacció de LA PALANCA, vol possar en clar que la Revista només és responsable dels escrits que no van signats, puix el que signa es responsabilitza del que escriu.

Així mateix s'acceptaran treballs signats amb pseudònim, però LA PALANCA ha d'ésser sabedora del nom real del autor.

La Palanca

EDITORIAL

Volén ésser ressó de totes les festes de caire popular que es celebren a la nostra Comarca, "La Palanca" una vegada més porta a les seves pàgines de manera preferencial, un acte de aspecte purament comarcal que cada vegada té més anomenada a l'àmbit del principat de Catalunya. Es tracta de la "Fira de la Perdiu" que es celebra cada any a Vilanova de Meià, i que conserva un toc pintoresc e insòlit des de temps immemorials.

Una mica més amunt d'Artesa, hi ha un desviament que menarà al turista o al viatger curiós a la Conca de Meià. Al final d'aquesta vall allargassada i a la primera falda del Montsec s'albira majestuosa la població de Vilanova de Meià, ben coneguda pels visitants per les seves fonts d'aigua molt bona, pel seu clima benigne que convida a estiuejar, per la seva bona cuina casolana, i com no, pel seu "mercat de la perdiu" que es celebra cada any la primera quinzena de novembre.

Aquesta vila està dividida en dues parts ben diferenciades. La part antiga que comença al Portal, que mena a una plaça porxada que encara avui conserva part del seu passat esplendor. D'aquesta plaça, que debia ser el centre de l'antiga població emmurallada, en surten una sèrie de carrerons i escala que comuniquen tot el nucli antic i que, enfilant-se muntanya amunt, menen a la part alta de la vila, que des del turó més alt està dominada per l'església parroquial, de planta ferma i prominent.

Hi ha també la part moderna, que per entendre'ns podriem centrar-la del Portal enfora, on es troba la part més nova de la vila amb carrers amples i perfectament urbanitzats que s'estenen cap a la carretera de Santa Maria, a la que actualment està ubicada la "Fira".

Fent una mica d'història direm que aquesta "Fira" quasi havia desaparegut pels anys 60, si bé, parlant amb la gent gran, ens adonem que fa anys també havia tingut una gran anomenada.

La fira es celebrava aleshores l'11 de novembre, dia de Sant Martí. Hom recorda encara aquelles dones dels pobles del cap la Conca i les Avalls que baixaven la vigilia, per l'Escala del Pas Nou amb les gàvies de perdius al cap. Aquelles perdius caçades al temps de segar i criades a casa amb l'altra aviram. Quàntes llagostes havien caçat a l'estiu per donar a les perdiuetes! Encara avui sabem de masíes perdudes en les faldes del Montsec que conserven aquesta costum.

Sembla ser doncs, que la "Fira de la Perdiu" ha fet la seva revifalla definitiva cap a la seva consolidació. Amb la promoció de l'Ajuntament de Vilanova i el suport dels mitjans de comunicació, els diaris i la Tele, cada any rep més visitants i és més coneguda arreu de Catalunya. I és donant a conèixer les nostres coses, per senzilles que ens semblin, que és la manera que entenem de fer país.

L-A PALANCA.

SUMARI

	Pàg.
EDITORIAL	3
LOCAL:	
Informació Municipal	4
Agenda Ciutadana	5
Noticiari	5
CAMP:	
Els nostres arbres: els fruiters	7
Món Agrari: cigrons	9
FOTOGRAFIA	9
COMARCA:	
Inauguració del monument a Sant Sebastià (Alós)	11
Vilanova de Meià: La Fira de la Perdiu	12 i 13
Des del Mirador de Montsec	14
ASSOCIACIONS:	
La Dàlia Blanca	16
Ara teatre	16
ELECCIONS-82:	
Resultats electorals	18
CULTURA:	
Retalls d'Història	20
Agraïment	20
Un monument al soldat desconegut a la guerra civil (II)	21
XII Jornades de treball del Grup de Recerques de les Terres de Ponent	22
HUMOR DE SECÀ	22
ESPORTS	24

INFORMACIÓ MUNICIPAL

EXTRACTE D'ACORDS MUNICIPALS

Sessió 20 d'octubre 1982.— Supressió de l'alineació de l'edifici de les Escoles Velles, afectat per l'aprobació provisional de la delimitació del casc urbà.

Incloure com Solar el terreny comprés entre els carrers Balaguer i Girona.

Excloure de la zona de Pla Especial el tros de terreny comprés entre els carrers Barcelona i Crtra. d'Agramunt.

Fixar com aliniació reial, el límit de terreny comprés entre els carrers Amadeu i C. sense nom.— Que s'exposa al públic per espai d'un mes a efecte de reclamacions.

SOL.LICITUD d'una avançada reintegrable sense interés, a tornar en Deu anualitats per import de SISCENTES MIL pessetes, amb destí a l'obra de l'Escorxador Municipal. a la Diputació Provincial -- Sol.licitar Subvenció a fons perdut per a dita obra.

Sessió de data 7 d'octubre de 1982.— Acordar tornar a tapar els forats de la Carretera de Montsonís, en el tram comprés entre el Casc Urbà i el Centre d'E.G.B., - i el tornar a tapar els forats del carrer Prat de la Riba fins al pont de la carretera de Baldomà.

Es manifesta que la Diputació Provincial ha otorgat una subvenció a fons perdut pel 70 per cent de l'obra, "Xarxa de Clavegueres Sector Carretera de Tremp".

Sessió de 21 de setembre de 1982.— Sol.licitar dels Serveis d'Acció Social de la Generalitat, la subvenció per a la Guarderia Infantil per l'import de Cinccentes Mil pessetes.

Sol.licitar davant el mateix organisme, la subvenció per al acondicionament dels Serveis Higiènics de les Escoles Velles, per l'import d'un milió de pessetes.

GALLINA BLANCA PURINA

DISTRIBUIDOR:
M.ª JOANA GALCERAN
Ctra de Ponts, 23
ARTESA DE SEGRE

El nou Distribuidor per Artesa i Comarca, els hi ofereix els seus serveis, i els hi recorda que al seu establiment hi trobaran:

— Pinsos per a tota mena d'animals.
— Medicaments de veterinària.
— Gabies per a gallines i conills.
— Gallines ponedores.
— Animals de selecció (porcs i conills) i tot el relacionat amb el món ramader.

AGENDA CIUTADANA

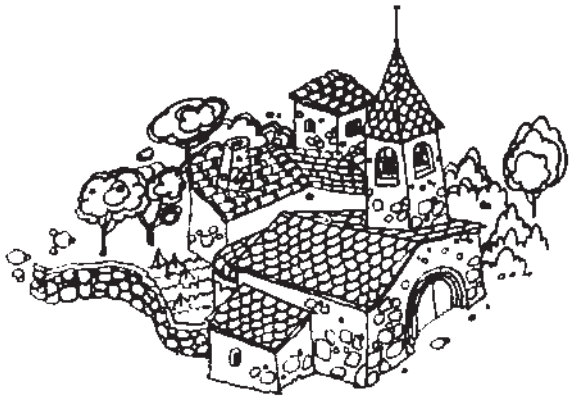

DEFUNCIONS:

Ramiro Colom i Vilanova.
Francesc Solsona i Avellana.
Teresa Soribes i Alós.
Josep Vila i Vila.

NOTICIARI LOCAL

Per Josep M. Solans

– De nou altra vegada, després del parèntesi de les vacances d'estiu, s'ha iniciat el curs escolar 82-83, pel qual una volta més veurem poblades les nostres escoles.

Segons les dades que hem pogut recollir, a Artesa de Segre assistiran uns 678 alumnes, repartint-se en els tres centres d'ensenyament que contem actualment, a E.G.B. 270; a l'Institut de Formació Professional 118 i al Col.legi "Sant Josep" de les Germanes Dominiques, 290 ratllant els trecents.

A Catalunya es preveu que seran més de 70.000 alumnes els que ocupin les aules dels 505 Centres públics i privats destinats per la Generalitat, per a impartir les classes de pàrvuls, preescolar i Ensenyament General Bàsic.

◄ ►

– Ha començat ja la temporada de caça, la veda s'alçà el dia 10 d'octubre, molts aficionats de la nostra ciutat i comarca, sortiren a recòrrer els vedats i zones lliures, per a donar-se la satisfacció de practicar aquest esport (considerat com el "rei" a la província de Lleida), i al mateix temps amb l'il.lusió de poder capturar alguna peça. El nostre terme municipal no és molt extens, però de totes maneres les previsions semblen assenyalar que la temporada tindrà particularment bona; així doncs, valdrà la pena aprofitar-ho.

A Artesa de Segre, es conte que hi hauran unes 350 llicències de caça, i entre totes les comarques Lleidatanes unes vint mil, de les quals quatre mil estan federades.

◄ ►

– Com cada any en aquestes dates tornen novament les temperatures fresques, i aquest any amb més motiu pel sol fet de que les nevades al nostre pirineu han sigut especialment puntuals. La nit del dimecres dia 6 d'octubre fou sumament satisfactòria per les nostres comarques Pirinenques. De fet ningú s'esperava que arribesin tan aviat.

Davant els primers senyals de fred, quan ja van davallant les temperatures, venen els típics refredats, i com no, les penyores de vestir canvien de posició, unes retirant-se i altres, tornant al ús temporal de l'hivern.

◄ ►

– Continua l'iniciativa d'uns quants ramaders amb la col.laboració del Servei d'Extensió Agrària, la qual amb molt d'entusiasme s'estan portant a cap unes reunions per a organitzar una Agrupació de Defensa Sanitària pel Bestiar Porcí.

En principi s'ha fet un esborrall de l'Estatut, i després reunions a tots els pobles de la rodalia; doncs aquesta Agrupació es composarà dels municipis de: Foradada, Artesa de Segre, Alós de Balaguer i Vilanova de Meià, conjuntament amb tots els pobles que els composen.

Les reunions han estat un sorprenent èxit, en quant a assitència i bona disposició dels ramaders vers al muntatge de l'Agrupació. Ara falta l'Assemblea General on es té que decidir la posta en marxa i elecció de la Junta que la regirà.

◄ ►

– A la matinada del dia 6 d'octubre, donà inici de manera oficial a tota Espanya la campanya electoral, durant la qual els partits polítics contaren amb diverses facilitats per a desenvolupar els seus actes públics i difondre propaganda.

Els líders polítics desenvoluparen els seus actes públics de manera semblant a les passades eleccions. A Artesa de Segre, com a tots els pobles de Catalunya i d'Espanya, tinguèrem durant els 20 dies una sèrie de mítings, que amb les seves meticuloses propostes demanaven el vot a cada ciutadà. Amb tot això s'ha pogut constatar els desastres ocasionats per la col.lecció de cartells a l'escarada, penjats gairebé per tot arreu, on molts papers estaven esqueixats sense respectar les opcions de cadascú.

Amb l'arribada del 28-O, i en acabat de haver assimilat el gran nombre de programes de la campanya electoral, s'observà que als Col.legis Electorals del nostre Municipi, aquest any situats: un a la Biblioteca Maluquer i el altre a la Sala Parroquial, i als pobles: Baldomà, Vilves i Alentorn; doncs de que la gent acudiren ben convençuts i conscienciats a depositar el seu vot, el vot decisiu per a elegir el benestar que tothom vol.

LAMPISTERIA
INSTAL·LACIONS G.L.P. (Gas)
CALEFACCIO
condec

Josep CALVET

Joaquim de Casseres, 42
PONTS (Lleida)

Escola de Xòfers
i
Autocars

Miró

C Les Monges **ARTESA DE SEGRE**

Carnisseria
Cansaladeria
Vedella

Josep Farràs

A. Maria Anzizu, 2 Telèfon 40 01 06
ARTESA DE SEGRE

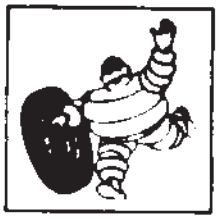

MICHELIN

Distribuidor

Ramon Farré

ESTACIO SERVEI
Telèfon 40 03 50 **ARTESA DE SEGRE**

REPORTATGES FOTOGRAFICS I DE LA GRAN NOVETAT ACTUAL DEL VIDEO
A PREUS COM SEMPRE SENS COMPETIDORS
a

FOTOS SISQUET

Ctra. de Ponts, 1 - Telèfon 40 03 14
ARTESA DE SEGRE
FACIN UNA VISITA I S'EN CONVENCERAN

ELS NOSTRES ARBRES (I)

ELS FRUITERS

És molt possible que la civilització comencés quan l'home aprengué a cultivar els arbres que satisfeien les seves necessitats nutritives.

Les millores actuals dels nostres fruiters, han sigut precedits per successius progressos en la selecció dels mateixos; alguns d'ells foren seleccionats directament d'especies silvestres, però tot això no hauria valgut res, si al mateix temps, no s'haguessin descobert formes i tècniques de propagació d'aquestes plantes, amb els mateixos caràcters genètics que els seus antecesors.

La figuera és potser dels pocs fruiters que es poden propagar directament per estaques; a quasi tots els demés se'ls ha de practicar l'empelt, que és l'art d'unir trossos d'altres plantes afins, de tal manera que creixin com si fos una de sola.

Es practica, per perpetuar varietats, i clons que no es poden propagar de forma asexual, per accelerar producció i creixements, adaptar varietats, estudiar enfermetats virótiques, etz.

L'empelt és una pràctica molt antiga, hi han proves que demostren que l'art d'empeltar ja el coneixeien els Xinesos 1.000 anys abans de Crist.

Però és a partir del segle XIX amb l'invent de l'hivernacle, quan les tècniques de propagació són més sofisticades temperatura i humitat controlades, boira controlada, i ara la micropropagació com l'últim crit. Aquest sistema tracta de fer creixe, i també d'empeltar brots de fruiters de forma assèptica, (in vitro) és a dir, dintre d'un tub d'assaig on hi ha una solució nutritiva.

Bé, com he dit, l'arbre fruiter quasi sempre està format per dues parts: la varietat que és la part aèrea, i és la que produirà la fruita, i el patró que és la part enterrada o l'arrel, les dues parts estan unides mitjançant l'empelt.

El patró transmet a la varietat una sèrie de caràcters secundaris: color, vigor, tamany de la fruita i del fruiter, precocitat en produir i en madurar, rusticitat, i d'altres, això fa important elegir el peu adequat per cada varietat, o sistema de cultiu.

El peu o patró es pot propagar o multiplicar de dues maneres:

Per llavor de forma sexual, és la forma més senzilla, però no tramet amb exactitud els caràcters genètics de la planta mare, i no són uniformes, aquest peu s'anomena "peu franc".

O peu clonal, que s'aconsegueix multiplicant vegetativament o assexualment els brots de l'arbre seleccionat; al primer aconseguit d'una varietat s'anomena el cap de clon ; aquest sistema tramet exactament totes les qualitats genètiques d'una planta a la seva descendència, el que fa que aquest sistema sigui el més apreciat i practicat.

Amb aquesta selecció de clons, els anglesos han sigut els més avançats; la majoría de clons seleccionats que aquí treballem, porten el nom de l'estació experimental que l'ha descobert la East Malling.

Hi han arbres com els xops, que les estaques dels brots arrels per si sols al enterrar-los, als peus de fruiters en canvi fan falta tècniques més sofisticades per aconseguir-ho.

El sistema més practicat és el "de tallar i calçar"; els brots anyals de la planta mare se'ls va colgant de terra la part inferior així com van creixent, gràcies a la humitat treu arrels, i a l'hivern es separen aquests brots del peu mare, aconseguint patrons de les mateixes caracteristiques i amb prous arrels per a ser transplantats.

Els peus que tenen dificultats per arrelar amb aquest sistema es tallen estaques de 25 cm. dels brots anyals i es fan arrelar en caixoneres on si controla la temperatura i la humitat del substracte; en aquests casos les estaques són tractades abans (i la part que te que arrelar) amb reguladors de creixement del tipus auxina (hormones) que faciliten el desenvolupament de les arrels, l'àcid més empleat és l'indolbutíric.

La micropropagació com he dit abans és l'últim crit en la propagació de plantes, per la seva tecnología, en fruiters, s'utilitza quasi exclussivament per tal d'obtenir fruiters lliures de virus.

La producció de fruita d'una plantació està molt condicionada a la sanitat dels fruiters de la mateixa, les malalties produides per fongs, bactèries, i nematodes, es veuen i es poden combatre, les produides per virus i micoplasmosis no són visibles, son hereditaries, i al fruiter no se'l hi pot corregir, per tant es necessaria la seva erradicació de partida, és a dir, llimpiar de virus un cap de clon, i propagar-lo amb aquesta calificació.

Hi han plantes que es poden llimpiar per termoterapia, a base de calor, la neteja es comprova mitjançant indicadors de testatge.

Però el sistema més segur sembla ésser la micropropagació; d'una planta infectada, la punta terminal de creixement, anomenat el meristem apical, generalment no està infectada, es tracta doncs de separar aquest meristem, i cultivar-lo en un tub d'assaig amb una solució nutritiva, una vegada desenvolupat es transplanta, i amb cuidados especials tenim ja una planta neta de virus, les comprovacions es fan també per testatge amb plantes indicadores.

Una vegada comprovada la seva desinfecció es tracta de mantenir i propagar o multiplicar plantes amb aquesta qualificació donces si no, no seria rentable aquest sistema; per evitar contagis aquestes plantes es cultiven en llocs aillats, que es tracten i desinfecta el terreny preventivament, anyalment es fan controls de testatge per comprovar la seva sanitat, una vegada empeltats aquest peus amb varietats també lliures de virus, es poden comercialitzar ja amb aquesta qualificació els fruiters.

Bé, els actuals fruiters ja tenen poc a veure amb els primers fruiters cultivats de la nostra civilització, la selecció natural o artificial han fet possibles aquestes millores, queda per veure si la tècnica d'aquí en endavant podrà superar-se a si mateixa.

David Saura Gasset

BAR - RESTAURANT
Sant Jordi
Especialitats amb:
— CARN A LA BRASA
— CONILL AMB ALL I OLI
Ctra d'Artesa a Tremp, Qm 7
VALL-LLEBRERA – ARTESA DE SEGRE

Pretensats i derivats del ciment

CLUET

— Agent Oficial URALITA
— Fibres de vidre VITROFIB
— Blocs aïllants YTONG

Fàbrica: Ctra Lleida, Qm. 46'6-Tel. 400225
Magatzem: Ctra. de Tremp, 22-Tel 400136

ARTESA DE SEGRE

A LA CECA
A LA MECA
I LES VALLS
D'ANDORRA

Gestoria Sicoris

Sempre al vostre servei
Ara i sempre visca Catalunya!!

LES ESCALDES — ANDORRA
Telèfon 21 0 81

1.857 - 1.982

Cal Serra

125 Aniversari

C/ Església, 4 Telèfon 40 00 65
ARTESA DE SEGRE

Assesoria Tècnica

Gilabert

Documentació de cotxes
Permís d'Indústria
Assegurances Socials

Assegurances

Galceran

Ctra Agramunt, 1 Telèfon 40 00 62
ARTESA DE SEGRE

MERCERIA

Rebolleda

Bisbe Bernaus, 7
ARTESA DE SEGRE

Perruqueria Tània

Tractament Capil·lar KERASTASE

Carrer Sant Joan, 10 Telèfon 40 03 09
ARTESA DE SEGRE

MÓN AGRARI

ELS CIGRONS

És curiós comprobar les moltes maneres de nomenar els cigrons, doncs a més de les múltiples maneres de consumir-los, hem sentit moltes vegades "guanyar-se els cigrons" que significa obtindre els diners per subsistir, rebre el "cigró de plata" per reconèixer alguns determinats mèrits i emprar el seu nom despectivament quan a algú se'l nomena el "cigró negre de la família". Entre tantes coses crec que se li ha desvirtuat la qualitat nutritiva que té i l'importància alimentària que ha tingut en les èpoques de crisis i quasi sempre per les classes de la societat amb menys poder adquisitiu. Ara sembla que està de moda gastronòmica, i el consum a l'Estat Espanyol és de 2,4 kg. per càpita, i molt semblant als països europeus.

VALOR NUTRITIU

Si comparem el cost dels cigrons amb altres aliments, respecte al seu valor alimentari, és el més barat i en conjunt després de les ametlles i nous és el producte més ric i complert, tal com es pot veure en el següent quadre, segons dades del Ministeri d'Economia i Comerç.

PRODUCCIÓ

Espanya sol produeix el 40 per cent dels cigrons que mengem i això és difícil d'entendre ja que es poden cultivar a tots els secans del país i a Catalunya sol se'n sembren unes hectàrees a la nostra comarca, portant-se a cap diferents proves d'adobat, llavors, herbicides, tractaments i recollida mecànica. Pensant en la seva importància i que pot ésser una bona alternativa pels cereals, el departament d'Agricultura promociona i ajuda la producció de cigrons, col.laborant en camps experimentals que s'estan portant a cap a la comarca d'Artesa i que estan demostrant les possibilitats econòmiques d'aquesta lleguminosa.

COMERÇ

El clima de la majoria dels països europeus no permet el seu cultiu pel que cal pensar que en la nostra adhesió a la C.E.E. tenim moltes possibilitats en els cigrons i altres llegums però cal treballar molt si volem competir amb els principals països exportadors, que són per ordre d'importància: U.S.A., Argentina, Mèxic, Thailandia, Turquia, Ukrania i Marroc, essent els principals importadors els països del Mercat Comú , el Japó, Líbano i Espanya (dades del anuari de la FAO de comerç).

Els cigrons es valoren segons el seu calibre (núm. de grans que entren en 30 grams) i moltes vegades els comerciants els compren pel seu rendiment que no és més que la quantitat d'aigua que admeten al bullirlos, doncs 1 kg. de cigrons secs poden passar a pesar de 2 a 2,5 kg. segons classes i procedencies i llavors com en molts altres casos prescindim de la qualitat pels resultats econòmics.

ALIMENTS	Ptes. 100 grs.	VALOR NUTRITIU PER CADA 100 grams							
		Proteines	Calories	Hid. Carbono	Grases	VITAMINES			
						A V-I	B-1 mg.	B-2 mg	C mg.
Ametlles-Nous	40	25	480	14	48	–	0,30	0,60	–
Cigrons	16	21	370	59	5	300	0,40	0,18	5
Formatje d'Ovell	80	20	370	3	30	1200	0,01	0,40	–
Carn magra de vacú	80	20	200	–	25	50	0,06	0,17	–
Xoriço	65	12	450	–	45	–	0,24	0,17	–
Peix amb oli	75	22	300	–	24	110	0,06	0,20	–

FOTOGRAFIA

– Reunit a la Biblioteca Municipal "Maluquer" de la nostra ciutat, el jurat del IIon. concurs de fotografia local i comarcal, patrocinat per l'Ecxm. Ajuntament i organitzat pel Club de Lectures. El jurat estava constituit amb el següent ordre:

Joan Badies de Tàrrega
Ramon Mata de Tàrrega
Josep Martí de Tàrrega
Vicent Ricard de Balaguer
Josep Roca de Balaguer
Josep M. Pedrol de Balaguer
Domènec Aldavó (com a secretari) d'Artesa de Segre.

Després de deliberar les 51 fotografies presentades, aquest va ésser el veredicte:

TEMA LOCAL BLANC I NEGRE

1er.) "L'home i el Gat" Jordi Giribet – Anglesola
2on) "La Font" Ramon Valls – Anglesola

TEMA COMARCAL BLANC I NEGRE

No estigueren presentades les fotografies.

TEMA LLIURE BLANC I NEGRE

1er.) "Daniel" Jordi Giribet -- Anglesola
2on) "Sobreviure" Ramon Valls – Anglesola

TEMA LOCAL COLOR

1er.) "Porxos de la Plaça Major" Jaume Gaset – Artesa de S.
2on) "Surtido" Pere Cornudes – Tiurana

TEMA COMARCAL COLOR

1er.) "Sant Marc" Vicent Roca – Artesa de S.
2on) "Cap Vespre" Vicent Roca – Artesa de S.

TEMA LLIURE COLOR

1er.) "La Mare" Dolors Aubets – Artesa S.
2on) "Claustre" Joan Sala – Artesa de Segre

ESPECIAL FESTES POPULARS LOCALS

"CARNAVAL 80" Vicent Roca – Artesa de S.

El jurat per unanimitat considerà premiar la foto "Ciutat" d'En Joan Solé d'Artesa de Segre, amb un accèssit especial; i felicita a tots els participants per l'alta qualitat de les obres, presentades per tots els aficionats a la fotografia.

Al no presentar-se cap fotografia referent als "25 Anys del C.L.A." quedà desert el trofeu destinat al tema.

Nota:

El repartiment de premis, es realitzarà el proper dia 21 de novembre, amb motiu de la "XII Jornada de Treball del Grup de Recerques de les Terres de Ponent" a celebrar a la nostra ciutat.

Fes cas d'aquesta mà amiga que us ofereix els serveis més bons d'avui al dia....

Assegurances CLOTET

MUTUA NACIONAL DE L'AUTOMÒBIL

Ctra d'Agromunt, 91 · Telefons 40 03 38 i 40 02 21 **ARTESA DE SEGRE**

LAMPISTERIA ELECTRICITAT

Francesc Roset i Llanes

Plaça Major, 50 (can Monrabà)
Tel. 400422 - SERÓ
Tel. 460148 - PONTS

LA QUADRA DE VERNET

PUB - RESTAURANT
CUINA TIPICA CATALANA
SERVEI A LA CARTA
Telèfon 400599 - **VERNET**
(per la carretera de Baldomà)

Pintures
Papers pintats
Elements decoratius
Articles per a les belles arts
Marcs per a quadres
Posters

valls

Ctra. de Tremp, 8 - Telèfon 40 00 89
ARTESA DE SEGRE

QUEVIURES
SERVEI DE TAXI

Josep Vila i Riba

Escoles, 4 - Telèfon 40 02 33
ARTESA DE SEGRE

INAUGURACIÓ DEL MONUMENT DE SANT SEBASTIÀ
(Alós de Balaguer)

El proppassat dissabte 23 d'octubre, es va inaugurar el Monument Votiu a Sant Sebastià a la vila d'Alós de Balaguer. L'acte fou celebrat per una nombrosa assistència de públic, entre el qual hi eren presents altes personalitats de la Catalunya autònoma i del territori de Lleida, l'alcalde i regidors d'Alós i les autoritats de les poblacions acostades al municipi amfitrió.

Malgrat que al matí semblava que havia de ploure, el temps es mantingué serè i els actes programats pugueren desenvolupar-se amb tota normalitat. A les quatre de la tarda començà la missa concelebrada, presidida pel Senyor Bisbe d'Urgell, Mons. Joan Martí i Alanís, acompanyat dels mossens de l'arxiprestat i d'altres que en èpoques més o menys recents, exerciren com a rectors dels pobles de la comarca. L'Honorable Senyor Coll i Alentorn, Conseller Adjunt a la Presidència de la Generalitat o l'Excm. Senyor Jaume Culleré, President de la Diputació de Lleida, feren les lectures de la Bíblia i després d'ésser llegit l'Evangeli, el Senyor Bisbe obsequià als assistents amb una homilia rica en contingut i entenedora per a tothom, exhortant a cercar en l'Evangeli les claus d'una vida plena.

Acabada la missa, hom procedir a la inauguració i benedicció del Monument de Sant Sebastià, oficiada pel Bisbe Joan en presència de les autoritats esmentades i de tota la generació que s'havia anat agombolant al voltant de la imatge del sant. En aquest darrer acte col.laborà amb el Senyor Bisbe, l'arquitecte que ha dut a terme la creació i realització del monument, Senyor Frederic Armengol. Correspongué de fer la cloenda a l'alcalde, Senyor Martí Galceran, el qual fou fortament aplaudit en pronunciar la frase final del seu discurs: "Esser alcalde d'Alós és molt fàcil, perquè en aquest poble tothom fa el que vol perquè tothom sap el que ha de fer". D'aquesta manera hom palesà la responsabilitat dels vilatans d'aquest municipi i la confiança que en ells diposita l'alcalde. Seguidament, s'oferí un berenar a l'aire lliure organitzat per l'Ajuntament i una sessió de ball, la qual fixà el punt final d'una diada que s'havia desenvolupat amb l'èxit com a denominador comú.

Les opinions recollides, totes coincidien en l'elogi del monument, puix l'obra s'ho mereix, car és una obra que dóna categoria al poble. Es tracta d'un monument d'essències clàssiques, vist des d'una òptica actual i avançada, però al mateix temps dins d'unes constants d'equilibri i harmonia i no exent d'una certa majestuositat que el fa més monumental.

En definitiva, cal donar un fort aplaudiment al poble d'Alós de Balaguer, i sentir-se solidaris de totes aquelles persones que saben apreciar l'art i fan de les coses ben fetes un element de la seva vida quotidiana.

J.C.

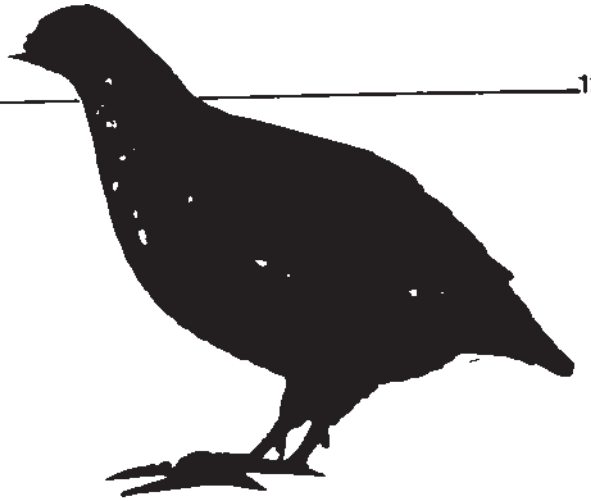

VILANOVA DE MEIÀ:
LA FIRA DE LA PERDIU

DIUMENGE DIA 14 DE NOVEMBRE, CELEBRACIÓ DEL «MERCAT DE LA PERDIU»

Amb l'arribada de la tardor dona pas a la nostra comarca, a un esdeveniment molt entranyable i singular, amb arrels plenament Catalanes; com tots recordareu es tracta de la tradicional "Fira de Sant Martí" de Vilanova de Meià, o més coneguda pel nom de "Mercat de la Perdiu", on hi trobareu una gran exposició de perdius, guatlles, faisans, etz., i és l'única en tota Espanya, amb gran prestigi internacional.

L'organització còrrer a càrrec de l'Excm. Ajuntament de Vilanova, amb el suport dels comerços de la Vila i d'Artesa de Segre, que mitjançant els seus ajuts fan més fàcil el seu desenvolupament. Sembla ésser que la Fira d'enguany hi han moltes més ganes de fer-la més grossa i promocionar-la, degut a la magnífica acceptació que va tenint; no obstant les perspectives que se li pensa donar en venideres edicions són molt optimistes, però sempre seguint amb la mateixa línia i el mateix caire que se li ha donat fins ara.

Aquest any la tradicional "Fira de Sant Martí", s'escaurà el dia 14 de novembre, amb el següent programa d'actes: a les 9 del matí inauguració de la fira i tradicional mercat-exposició. A les 10, obertura del "Desfilcan", patrocinat per l'Excelentíssim Ajuntament de Vilanova de Meià i aprovada per la "Reial Societat Canina de Catalunya"; aquesta mostra canina al no ser un concurs de competició oficial, podran participar-hi tota classe de gossos sense distinció entre els que són de raça i encara que no no tinguin uns papers d'origen, però això si, sempre han de tenir més de cinc mesos, les inscripcions de dit concurs es podran fer al mateix recinte on es desenvoluparà la mostra. A les 12 del migdia, pel jurat nombrat es concediran trofeus i medalles als expositors i firandants, que presentin millors exemplars. I finalment per a donar un aire més festiu, hi haurà cercavila amb banda de trompetes i tambors, recorrent tots els carrers i places de la Vila.

Fent un xic de història, direm que la fira ve de temps immemorials, pràcticamènt ningú sap l'any que es començà, abans era una fira de perdius, més que res perdigots de reclam, també es venien porcs, atmelles, nous i altres productes de la mateixa mena. Ara passà un temps que la fira perdè nom, degut de no haver-hi continuitat. Darrerament farà uns 13 anys que ha anat prenent més plenitud al cuidar-se de l'asumpte.

Actualment venen expositors de molts llocs, concretament de Catalunya i de la resta de l'Estat; per tant el "Mercat de la Perdiu", cada vegada va essent més important. Per una altra part, l'atractiu turístic de la localitat, fa que cada cop més, vagi creixent l'extensió de la població, degut a la construcció de cases o xalets que es fan els estiuejants per a passar les seves vacances.

L'Ajuntament de Vilanova de Meià, és un dels millors valedors de la conservació d'aquesta secular tradició, tan original i tan singular com és el "Mercat de la Perdiu", no regatejant esforços de cap mena per la seva difusió i coneixement per a tot arreu.

Confiem doncs, que l'afluència de visitants no hi mancarà, ja que l'any passat fou un formidable èxit.

Josep M. Solans

LA FIRA I LA SEVA HISTÒRIA

Sorpren trobar un mercat d'aquestes característiques en uns temps com els que vivim on es dóna una minsa importància a aquestes coses petites.

Avui a les fires hi trobem des de cotxes últim model, passant per tractors i tota classe de moderns estirs agrícols i industrials fins a les fires específiques d'objectes de primeres necessi-

FREDERIC ARMENGOL I MARTIN
ARQUITECTE
EDIFICACIO URBANISME DECORACIO
CTRA. AGRAMUNT, 30 EDIFICI «LA CAIXA» ARTESA DE SEGRE

tats. Però acaben ja de desaparèixer aquelles grans fires d'animals, mules i ovelles, bé perquè el seu servei no és de primera necessitat, bé perquè hi ha altres medis de comercialització.

La perdiu sembla que hauria de seguir el mateix camí. Però aquí ve el fet insòlit: El mercat d'aquestes petites gallinàcies no sols ha tornat a reviscolar els últims anys, sinó que any rera any, augmenta la seva importància tant en el nombre de venedors i compradors, com en el de visitants curiosos de veure aquest esdeveniment únic.

Per unes hores la nostra vila queda colapsada i la perdiu és la reina de la festa.

Sorpren veure però, que tot i l'enorme quantitat d'aus que s'hi exposen, les més buscades pels entesos i pels bons compradors són les perdius roges del país, exposades en alguna petita gàvia i criades pels pagesos de forma casolana. Són també les més ben pagades.

El mercat es feia a la plaça de la Creu i al camí de l'era del Duro. Pel camí del Coll del Castell es mercadejaven els porcs, els conills i l'altre aviram. També es solien vendre les nous i altres fruits de tardor.

Els marxants solien ficar les seves parades al Portal d'Ajós l'endemà de Sant Martí.

L'au més apreciada era aleshores el perdigot bon cantaire, puix era cercat pels caçadors com a reclam. I era usual l'escena de veure marxar comprador i venedor amb el perdigot, cap a les properes plantes d'oliveres on la bestiola, amb més tranquilitat, solia demostrar les seves qualitats de bon cantant.

Sempre que es parla de l'origen d'aquesta fira es fa esment del típic, que el seu inici es perd en els foscos anys medievals; però no tenim notícia de cap privilegi comtal o reial que cedis a Vilanova de Meià celebrar aquesta fira per Sant Martí.

Esmentem uns fets històrics relacionats amb la nostra vila, que tot i no tenir relació directa amb la fira, succeiren curiosament a primers de novembre a la fi del segle XIVè.

El 19 de maig de 1396 moria en una cacera el comte-rei Joan I. Quedava nomenat succesor el seu germà Martí. Però el comte Mateu de Foix, casat amb la filla gran del difunt monarca, Joana, reivindicà els suposats drets a heretar la corona catalano-aragonesa. La qual cosa fou rebutjada a les Corts de Saragossa. El comte de Foix per a fer prevaler les seves pretensions aparellà una host destinada a envair Catalunya. Pel mes d'octubre de 1396 travessà la frontera, i per la vall del riu Noguera Pallaresa baixà cap a la Conca de Tremp, arrasant tots els pobles que li posaven resistència. Passà per Isona, Vilanova de Meià, Meià, Castellò de Meià, Alòs, La Clua, Vernet, i altres fins a Camarasa. Allí li sortí al pas el comte Pere d'Urgell amb un fort exèrcit i el van obligar a retirar-se cap a Monsó, Barbastre i per Ayerbe passà cap a Navarra i el Bears pel Nadal de 1936.

Fou la coma de Meià l'indret més castigat pel comte de Foix. Els del poble de Meià feren una resistència a vida o mort, i foren vençuts el dia 11 de novembre de 1396. Com a venjança fou cremat i destruït el poble així com el seu castell; solament es va salvar l'església de Sant Cristófol, avui coneguda com l'ermita de Meià. També fou arrasat el Castelló de Meià. Vilanova de Meià fou també destruïda, però va refer se'n. El poble de Meià mai més fou reconstruit i els seus habitants baixaren a Vilanova, que es convertí en la vila més gran de la coma. El Castelló de Meià tampoc es va tornar a refer i el Prior va fer un poble nou a prop del monestir, l'actual Santa Maria de Meià.

D'aquests fets narrats, que significaren la ruïna per la nostra vall, sols crida l'atenció aquesta data, l'11 de novembre dia de Sant Martí. El dia tradicional de la nostra fira era, com hem dit, el dia de Sant Martí. Segur que tot això no aportarà cap dada nova sobre l'origen de la nostra fira; però servirà perquè reflexionem sobre el nostre passat, i entre tots descobrir aquests fets que són les arrels que fonamenten la nostra història com a poble.

R. Bernaus i Santacreu
octubre de 1982

FABRICA DE MOBLES

Ctra. de Lleida, Qm. 47 - Telèfon 40 03 29
ARTESA DE SEGRE

Des del Mirador del Montsec

1.200 anys després dels documents que donen fe dels castells de Meià i ens poden servir per a fer memòria de la gran càrrega no sols històrica sinó també paleontològica d'aquesta serralada EL MONTSEC. Té origen romà en el seu topònim, i vé de "Mont sectus" (mont o muntanya tallada) i no de "mont siccus" (muntanya seca) ja que aquesta carena muntanyosa dita també el montserrat lleidatà, que cada dia podem veure fàcilment des de qualsevol punt de la nostra comarca de la Noguera, és abundosa en fonts i aigües per a tot arreu i que, Mossèn Cinto Verdaguer davant la grandiositat de la natura i insignificancia de l'home veié la mà portentosa del Creador glosant en sengles articles de viatge per terres de Lleida.

I quan parlarem des del Mirador del Montsec ho farem gairebé sempre des del Rúbies sense oblidar el d'Ares (Ager), Estall (Montgai) i el de Tost que enllaça amb la formació prepirinenca del Cadí. L'art, i el fósil, la llegenda i els costums aniran tenint puntual cita en el Mirador del Montsec.

El Pare de la Pàtria

Sabedors que la formació de les nostres contrades arrenca de l'era Mesozoica i concretament des del Període Triàsic Superior (230 milions d'anys transcorreguts) al Període Cretàcic (141 milions d'anys enrrera) amb jaciment com els de Paús o La Llobera, pedreres internacionals com la de Rúbies, cims i camins, viaranys, fósils i romanalles d'aquellla època en que l'home no havia aparegut sobre la terra.

Fàcilment coneixedors dels primers vestigis ibèrics de cinc segles abans de Crist amb les restes de l'asentament de la Lloella del Llop en el Cogulló (topònim de clar origen ibèric), la cova dels Picals a Llussàs, la cova de la Bauma a Sta. Mª de Meià o la cova de l'Aigua estratègicament situada al Pas Nou de Vilanova a més d'altres moltes notes.

L'Església de St. Cristòfor (Puig de Meià)

Nogensmenys assabentats que el Priorat de Meià va tenir feu i seu al monestir de Sta. Maria amb un primer Abat Otó el 808 fins a cinquanta abats, però més a prop anirém a parlar del Pare de la Pàtria d'aquest triangle, a cavall entre el Noguera Pallaresa i el Segre, que fou el Montsec-Camarasa-Cubells. La capital jurisdiccional i alodial va estar el 1038 a la fortificació col.legiata-església de St. Pere d'Ager que havia reconquerit dels àrabs, Arnau Mir de Tost que va començar la colonització i reorganització del que avui en diem Coma de Meià, vall d'Ager, Baronia de St. Oïsme i Camarasa.

Tot i que el 1041 va ser vençut pels sarraïns de Sulaiman, ajudat pel comte d'Urgell III i el de Barcelona, Ramon Berenguer va acabar definitivament amb el patir i les ratzies que sortien de Lleida. Quatres segles després d'inestabilitat social i no pas d'ocupació continuada mora, Camarasa és cedida pel rei moro de Lleida, Yusuf, a Ramon Berenguer, Cubells al comte Ermengol III mentre els dominis d'Ager, altra volta, tornen definitivament a en Arnau Mir de Tost.

El Montsec no va ser doncs reconquerit ja que no havia estat pas ocupat, si més no, va tenir sengles asalts i saquejos el 847, el 985 i el 1003.

Més de cinquanta anys, la Coma va romanar isolada i els repobladors van trobar-hi tants llops fins al punt que en l'escut del segon Abat a partir de la tranquilització del lloc, hi trobem un llop com signe de l'indret.

En aquest primer terç de l'any mil ens apareixen documentats els homes d'en Arnau Mir de Tost al Montsec, Guillem de Meià i el seu fill Guillem Guitart de Meià que vivien al castell avui antic cementiri de l'església parroquial de Sant Salvador a Vilanova, Borrell de Taraval del castell de Montmagastre i Ramon de Lloberola de Rubió.

La Casa de les Carlanes

En Arnau Mir de Tost de qui el patriarca de la terra catalana, l'Abat Oliba del monestir de Ripoll en digué gran cavaller, noble, savi i temerós de Déu, va confirmar l'antiga església de St. Miquel de Montmagastre, va ser amo i senyor d'Alentorn, Mirandel (Vall-llebrera), Artesa de Segre, Collfred i Foradada així com dels castells de Comiols i Gavarra quan es construissin. La Coma de Meià ja era administrada pels Meià.

No menys famosa va ser la muller d'en Arnau Mir de Tost qui expressà en llur testament el 22 de maig del 1068. N'Arsenda va fer rics legats a 33 esglésies, varies del Montsec, va manar aixecar hospitals de pobres i pelegrins a Ager, Montmagastre, Artesa de Segre i Tost. Deixà 100 mancusos (7 mancusos valien una unça d'or) a l'església de St. Cristòfol adalt del puig de Meià, beneïda pel bisbe Erival l'any 1037.

D'aquella època, un testimoni amb el Montsec al fons, La Casa de les Carlanes. Dues dones que baixaven al poble a demanar caritat i que vivien a l'única casa en peus al pla del Puig de Meià i que van veure cremar l'ermita el 1028 (accidentalment). Un Abat del Priorat de Meià, Pere II (1458) enterrat a l'església de Sta. Maria també de La Casa de Les Carlanes.

El "cartlà", "castlà", arrels del nom genèric de "castell", ensems origen dels noms propis de Catalunya o Castella.

Actualment, La Casa de les Carlanes és el testimoni mut d'aquella època medieval al Puig de Meià. Seguirem.

FERRAN SÀNCHEZ AGUSTÍ

La Casa de les Carlanes (Puig de Meià)

EUSEBI GUIMET i BERENGUERES

ARQUITECTE

CARRER DE LES MONGES N. 26
TELEFONS 40 01 24 i 40 03 28

ARTESA DE SEGRE

Si voleu fer feliç la vostra llar
compreu menjar de qualitat

Això ho trobareu a

Morera

Telèfon 40 00 81

ARTESA DE SEGRE

VIDEO - TELEVISIO
ELECTRODOMESTICS

Ràdio MATEU

INSTAL·LACIONS ELECTRIQUES
OBJECTES REGAL

Ctra Ponts, 24 - Telèfon 40 01 30
ARTESA DE SEGRE

Pub Jack's

Artesa de Segre

LA DÀLIA BLANCA

Avui tenim una bona noticia per a tots els socis i per Artesa en general; mitjançant unes gestions realitzades al DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT, ens han concedit una subvenció per obres de 1.000.000 de pessetes, quantitat que ens serà enviada així que es vagin fent les despeses.

Ara pensem posar-nos de seguida a arreglar el local als efectes de donar-li més cabuda i millors condicions. Ja us podeu imaginar que aquesta quantitat, encara que és important no és suficient per arribar a fer tot el programa que tenim, però hem de procurar amb l'ajut de tots arribar al final i així podrem tindre un estatge, si no molt gran, al menys que tingui unes condicions mínimes dintre de les necessitats d'aquest tipus que té Artesa.

També des de ací volem agraïr al Senyor Batlle en Vicenç Roca i al Senyor Batlle en funcions en Francesc Blanch mentres es varen fer els tràmits, per la seva col.laboració i recolzament.

R. Regué

ARA TEATRE

La imatge de una ciutat no està tan sols amb la seva història o amb les seves especials estructures, sinò amb tot allò que l'envolta. Per això a l'hora de mesurar el prestigi de la seva urbe es busca la suma de tots els factors que li són favorables per a englobar-los i ensenyar-los a l'exterior.

Fa uns dies, la nostra secció d'Art Dramàtic Artesenc es presentà oficialment després de molts anys de inactivitat, per tirar una altra vegada endavant, per a rebre els aplaudiments tradicionals i per a fer-vos la promesa de que aquest any i els següents, la cosa anirà en serio.

Però nosaltres pensem que té que haver-hi més. No anem a discutir amb aquesta explicació la qualitat dels artistes que integren aquest "Grup de Teatre", per això hi seran els vostres comentaris després de cada actuació. Mentres el Grup porta el nom d'Artesa, el seu èxit o fracàs ens ha d'afectar a tots. Així semblen haver-ho comprés aquests afeccionats, observant amb satisfacció com la seva representació eixamplava el cor de molts afeccionats al teatre.

Ara interessa també que la pròpia ciutat d'Artesa sàpigui respondre a aquest desig de la Secció d'Art Dramàtic i col.labori des de cada camp d'activitat en el seu millor desenvolupament. Mentres el nostre Grup Teatral tingui l'escàs nombre d'artistes, que té actualment, no se'ls pot demanar grans èxits, entre d'altres coses, perquè els miracles no existeixen.

Es cert que l'esforç i la constància mouen muntanyes i fan possible l'aconseguir moltes fites, però mai l'impossible. Per això no tinc més que agraïr, donar les gracies a tots els que esteu aquí i a tota persona que vol per Artesa lo millor. Ara no més falta que la gent respongui, incluits els que no us agrada el teatre. El nom d'Artesa està entremig.

Moltes gràcies.

OGIMA
(Un del Grup Escènic)

Recolzant aquesta crida pel teatre, ens agradaria d'afegir-hi un breu comentari, això que els entesos en diuen auto-crítica.

Encara que senzill, el tema de l'obra ve a representar una fotografia de un ambient molt del nostre temps. Es una comèdia sense complicacions, un vodevil a l'estil català, que conté

els tres personatges típics. Ella, ell i l'altre. Vol ser una crítica informal de la nostra societat d'avui, i del grand buid que comporta la vida a ciutat. L'un l'omple fent-se soci d'un Club de Futbol, el Barça, l'altre amb una ideologia política, que no entén massa bé, i la dona llegint novel.les soses i xerrant amb les veïnes, i que al final sembla ser que és la única que es dona compte que no resolt el seu problema d'incomunicació.

També surt una senyora nova rica, no massa culta, d'aquestes que explicant les seves grandeses et colen sempre algún sopar de duro. I també dues minyones, una mica xafarderes, però amb gràcia.

"A les 20 hores futbol" és una comèdia d'en J.M. Carandell en adaptació del Grup Escènic. La va dirigir Roc Galceràn, que també era actor amb Fina Sabartés, Nicanor Coscollola, Carme Duran, Dolors Solé i Dolors Espinal, actors tots que van estar a un bon nivell d'interpretació.

Materials per a la construcció

Jovell

Ctra de Tremp, 7 i 9
Telèfon 40 01 89
ARTESA DE SEGRE

Antiga
Casa Petit

Cansaladeria - Queviures
Vins - Licors - Torrons
Entrepans-Begudes

Ctra. Agramunt, 8
Telèfon 40 00 59
ARTESA DE SEGRE

PROMOTOR I VENDA DE PISOS

Salvador Cardona i Vila

C/. Monges Telèfon 40 01 31
ARTESA DE SEGRE

Fàbrica d'oli

J. Macià

Adrogueria
i tota mena d'articles de neteja

Bisbe Bernaus, 9
Telèfons: particular 40 00 79
fàbrica 40 01 39
ARTESA DE SEGRE

Fàbrica de Carbòniques
BERNAUS

Carrer Calvari
Telèfon 40 02 31
ARTESA DE SEGRE

Resultats Electorals

ÚLTIMA HORA! ELECCIONS 82

= CONGRES DELS DIPUTATS =

Opcions polítiques.-		D i s t r i c t e s I-1ª Bibliot.	I-2ª Parroq.	II-1ª Baldomá	II-2ª Vilves	III-1ª Alentorn	III-2ª Tudela	TOTAL
C i U	=	389	192	67	28	105	83	868
PSC-PSOE	=	144	107	19	29	46	16	361
CC-UCD	=	61	55	19	8	10	4	157
E R C	=	90	43	17	7	23	7	187
A P	=	124	71	7	18	41	25	286
C D S	=	14	10	4	4	5	6	45
PSUC	=	14	2	-	-	3	1	20
P C C	=	-	4	0	1	-	-	5
ALTRES	=	11	12	2	1	3	5	34
Cens	=	1.068	633	217	156	359	240	2.673
Vots vàlids	=	847	496	135	96	240	149	1.963
% Votants	=	79,96	79,46	62,59	62,17	67,68	62,08	74,96

= S E N A T =

El nombre de vots indicats en aquest quadre correspón al total dels aconseguits per cadascù dels candidats de les diferentes opcions polítiques.

Opcions polítiques.-		D i s t r i c t e s I-1ª Bibliot.	I-2ª Parroq.	II-1ª Baldomà	II-2ª Vilves	III-1ª Alentorn	III-2ª Tudela	TOTAL
Catal.Senat (CiU - ERC)	=	1.374	587	252	80	393	252	2.938
PSC-PSOE	=	393	326	48	74	127	57	1.025
CC-UCD	=	169	197	55	32	29	12	492
A P	=	375	222	27	54	117	78	873
C D S	=	67	43	10	11	17	19	167
PSUC	=	41	9	-	4	4	4	62
P C C	=	5	11	-	2	4	6	28
ALTRES	=	26	21	3	1	-	7	60
Cens	=	1.068	633	217	156	359	240	2.673
Vots vàlids	=	831	481	132	95	237	146	1.922
% Votants	=	79,96	79,46	62,59	62,17	67,68	62,08	74,96

=QUADRE COMPARATIU -amb percentatge d'increment o disminució- EN LES DIFERENTS OPCIONS POLITIQUES ENTRE LES ELECCIONS DE 1979 I 1982. TOT REFERENT AL DISTRICTE D'ARTESA DE SEGRE.- =Congrès dels Diputats=

Opció política.-	nº vots 1979.-	nº vots 1982.-	Percentatge en + ò -	
C i U	268	868	+ 323,88 %	-més-
PSC-PSOE.	297	361	+ 21,54 %	-més-
CC-UCD	816	157	- 519,74 %	-menys-
E R C	123	187	+ 52,03 %	-més-
A P	29	286	+ 986,20 %	-més-
PSUC	70	20	- 350,00 %	-menys-
Vots vàlids.	1.612	1.963	+ 21,69 %	-més-

TALLER DE PLANXISTERIA
I PINTURA

Josep i Joan

SERVEI DE GRUA

Ctra. Tremp, 33 Telèfon 40 03 84
ARTESA DE SEGRE

MANIPULATS
IMPREMTA

NOGUÉS

Telf. (973) 40 02 36

Construccions Metàl·liques
i Agrícoles

Tallers
CAMPABADAL

Ctra. de Tremp - Telèfon 40 01 43
ARTESA DE SEGRE

París

PINTURA DECORATIVA

Sant Antoni Maria Claret, 3
Telèfon 40 02 94
ARTESA DE SEGRE
(Lleida)

VIVERS GASSET

DAVID SAURA - Anya - Tel. 40 00 71
ARTESA DE SEGRE Lleida
Fruiters, Porta-empelts «Lliures de Virus»
Coníferes, arbusts i pollancres
Repoblacions forestals — Excavacions

CAFÈ DAVID

Un «estil» de
fer cafès

ARTESA DE SEGRE **Tel. 40 00 02**

RETALLS D'HISTÒRIA

LA VALL DE MEIA

En els escrits que seguiran a aquest d'avui, intentarem apropar-nos a la història d'un indret de la nostra terra: la Vall de Meià, també coneguda pels veïns com la Coma de Meià.

Aquests treballs no volen ésser un fruit d'elevada erudicció, ans al contrari, un medi planer i seriós d'apropar la gent de les nostres contrades a les arrels pretèrites que ens lliguen a aquesta terra catalana. Donem per començar un cop d'ull a alguns estudis geogràfics en que apareixen aquestes terres i així poder-les conèixer de més a prop.

La coincidència, com veurem, en considerar la Vall de Meià com a comarca individualitzada, s'ha d'associar sens dubte amb l'existència durant molts segles del Priorat de Meià, que tenia la seu a la vila de Santa Maria i exercia el poder espiritual i temporal sobre quasi totes les poblacions i terres que formen la comarca, fins el 1833, quan la desamortització dels béns eclesiàstics i comunals.

En el segle XVIIIè l'historiador P. Fr. Joan Gaspas Roig i Jalpí feia una descripció de la Coma de Meià en aquests termes tan elogiosos: "... es troba un formós i espaiós pla, que no és Urgell, ni Segarra, ni Coma d'Orcau, si no el territori anomenat Coma de Meià, que comprén el Priorat. El qual, tot i essent prop de muntanya, és terra temperada, els seus aires no són massa freds, si però molt saludables. El seu sòl és fertil, i produeix blat, i tota classe de cereals abundosament; moreres, ametllers, oliveres i altres arbres fruiters i profitosos. Per tant es recull pa, vi, oli, mel, cera, ametlles i altres fruits i coses de gran profit, amb l'abundancia que en sobra per sustentar i regalar els seus habitants i els veïns del Priorat..."

En 1897 Esteve Sunyol, en un projecte de divisió comarcal de Catalunya considera una comarca la Conca de Meià i Terres de Balaguer, dins del departament occidental o del Segre. En 1907, Carreres i Candí en el seu projecte de divisió comarcal de Catalunya considera també la Coma de Meià comarca diferenciada dins de les baixes conques del Segre, i en feia la següent descripció: "La Conca de Meià és una petita comarca força ben delimitada naturalment. Ha estat també anomenada Pas Nou. Està situada entre el Segre, la Noguera Pallaresa i el Montsec de Rúbies fins passat Comiols i el Montmagastre. Vilanova de Meià és la població més important d'aquesta comarca."

També Pere Blasi en 1922, considerava la Conca de Meia diferenciada de la Noguera dins de les comarques de les baixes conques del Segre.

Posem fi a aquest primer treball amb la descripció que Josep Pla en feia d'aquestes contrades el 1971 en la seva "Guia de Catalunya": "La Coma de Meià forma una petita comarca la capital de la qual és la petita població de Santa Maria de Meià. Històricament és formada pel Priorat de Meià i la Baronia de la Vansa. L'antic priorat comprenia Vilanova de Meià, Santa Maria, Peralba, la vila d'Alòs, sota la muntanya de Sant Mamet; Baldomar, la Clua, la Vall d'Ariet i Vernet. La baronia es compongué dels pobles de Llucars Argentera, Boada, Gàrzola i Tòrrec. Pertanye també a la contrada Túbies, Figuerola de Meià, Fontllonga, La Massana i Sant Orisme. El país es travessat de Nord a Sud pel riu Boix, que neix al Montsec i aboca les aigües al Segre".

Queda clar que aquestes afirmacions sobre la nostra Vall, sols tenen per objectiu demostrar la unitat geogràfica d'aquestes terres i la importància socio econòmica que tingueren fins fa pocs anys. Malauradament el flagel que han sofert en les últimes dècades aquestes contrades és el despoblament, buidant se els nostres pobles, sobre tot de jovent, per manca d'activitats econòmiques complementaries de l'agricultura.

R. Bernaus

Vilanova de Meià, agost 1982

AGRAÏMENT

Malgrat les aparences, en el fons del cor del ser humà hi ha, hi regeix l'imperiosa fretura de l'agraiment, de la justicia, tant de lliurar-ho com de rebre-ho.

Per tant, en aquests moments, crec que des d'aquestes pàgines populars cal acomplir amb aquest deure per un fet que fa poc ha tingut lloc i pel nivell en que s'ha donat

Crec, cal tenir-ho molt present en aquests moments en que ha finit el comanament de llur càrrec com a Directora del nostre Institut de F.P., després d'exercir-lo durant sis cursos, la Rosa Secanell i Pijuan, qui, encara que provingués d'una altra vila, es lliura plenament i amb l'entusiasme que sols una persona totalment responsable pot realitzar, no solament de vers l'instrucció i formacio de la jovenalla que puja com a plancons en el nostre Institut de Formacio Professional i del que, n'hem sigut testimonis els qui estem ben a prop d'ella hem vist l'esforç esmercat, ensems que la lluita per assolir un Centre de F.P. curull de vida i digne d'Artesa.

Doncs, sí; crec que els qui hem viscut aquest fer, sense sorolls, però amb solidesa, cal que ho fem coneixedor a tots els artesencs i acomplir amb aquest deure d'agraiment i de justicia a una tasca lliurada al servei de la nostra comunitat.

En nom de tots, Rosa, GRACIES!

UN MONUMENT AL SOLDAT DESCONEGUT MORT A LA GUERRA CIVIL (II)

L'OCUPACIÓ DE LA PEIXERA

El 2 de gener els franquistes ocupen Anya i els republicans s'han fet forts a la vora esquerra del Canal d'Urgell amb lo que La Peixera queda teòricament en zona republicana amb el Segre com a divisionari, però pràcticament en terra de ningú.

Durant la tarda, l'artilleria bombardeija intensament La Peixera causant grans destrosses a la casa gran, penetrant una bala de canó per la porta de la casa vella, que esclata a la quadra però sense causar desgracies. Tota la família Fusté estava arraulida a la cuina aguantant el bombardeig.

Cap el tard, ja no se sentiren canonades ni explosions i el Joan, el mitjer, al sortir al carrer per veure el que passava es trobà a la cantonada de la casa amb uns soldats "nacionals" que li van preguntar si era "rojo" a lo que va contestar que sí, si era militar o paisà, va contestar que paisà i que on eran els "rojos" (militars). Ell va contestar "Ací no hi són". El portaren al comandant i es quedà sorprés per el gran nombre de soldats que rodejaven i ocupaven la casa gran. Segons el Joan eran molts, potser uns siscents. Ells, amagats dins de la cuina, no se'n havien enterat.

El comandant li va preguntar sobre els ponts del canal i el Joan els hi va dir que hi havia el de Collfred a uns 200 metres i el de Vilves a uns 2.000 metres. A Collfred hi havia unes seccions de fortificacions que construien reductes i trinxeres. Una sèrie de emplaçaments de metralladores dominaven la banqueta del canal i els camps fins el riu.

El comandant va demanar al Joan que acompanyés una patrulla fins el pont de Collfred però el Joan, que no volia exposar-se, li va dir que millor que ell, ho faria el guarda del canal que havia baixat a donar de menjar a la cabra, puix tenia la caseta a la banqueta del canal.

La patrulla amb el guarda del canal es van arribar al pont de Collfred sense ser molestats, però quan menys s'ho esperaven els llençaren una bomba de mà que feri un dels soldats i s'en tornaren.

Al dia següent, el 3 de gener, al volguer avançar i passar el canal, les tropes que ocupaven la Peixera, es trobaren amb el pont destruit. Durant la nit els de fortificacions havien avisat a la Comandància d'Artesa que envià forces volaren el pont i prengueren posicions sobre el canal.

Els ocupants de La Peixera es feren forts en el tancat (és el parc al llevant de la casa tancat per una paret de pedra) amb una línia de tiradors que practicaren espitlleres en la paret de pedra del costat del canal.

Eran hostilitzats constantment per les forces republicanes, que, protegides per la banqueta del canal (el tros sec davant del tunel), els hi tiraven bombes de mà que esclataven darrera la línia de tiradors causant gran nombre de baixes. El Joan creu que van haver-hi uns 60 morts. Val a dir que per la nit els soldats republicans baixaven fins a la paret i per sorpresa arrancaven de les mans dels soldats franquistes els fusells, els canons dels quals sortien per les espitlleres. El Joan diu que d'aquesta manera els van pendre tres fusells metralladors.

Els atacs dels republicans foren tan forts que els "nacionals" es van tenir que refugiar a la casa gran fent servir de parapet matalassos, taules, calaixeres, etz. Finalment no tingueren més remei que evacuar la casa i es retiraren a l'altra banda del riu.

Encara es poden veure al menjador les senyals i rajoles trencades pel trípode i suport de la metralladora que disparava a través de la balconada en direcció al riu i cap a Anyà. També la façana mostra els impactes de les bales tant dels uns com dels altres que atacaven La Peixera.

Joan J. Maluquer i Wahl

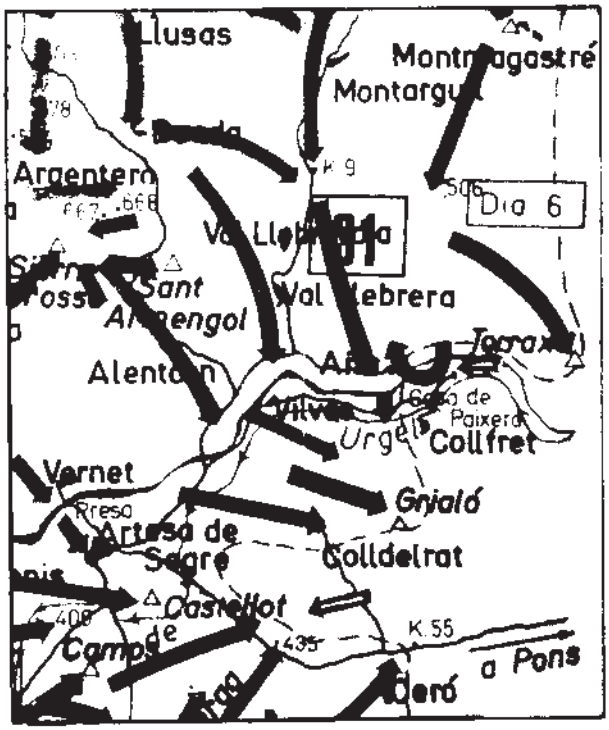

⇒ Avanç de les tropes franquistes
⇒ Contraatacs republicans
- - Limits del avanç el 6 de gener de 1939. La Peixera i Collfred queden encara en terreny de la República.

L'atac a la Peixera segons croquis núm. 6 de la monografia de la Guerra de España núm. 14 del Servicio Histórico Militar – "La Campaña de Cataluña" de José Manuel Martínez Bande – Ed. San Martín – Madrid, 1979.

XII Jornades de Treball del Grup de recerques de les Terres de Ponent

ARTESA DE SEGRE, 21 de novembre de 1982
Lloc: Sala de sessions de l'Ajuntament
Hora: 10 del matí.

Ponències i treballs que es presentaran:

PROSPECCIÓ ARQUEOLÒGICA DE LA ZONA ORIENTAL DEL MONTSEC DE RUBIES.
per Joan Ramon Gonzàlez

LES PRIMERES PETJADES I DOCUMENTS ANTICS D'ARTESA DE SEGRE (S. X-XIV)
per Bartomeu Jové

TOPONÍMIA ÀRAB DE LA COMARCA
per Mercé Salud

EL SENYORIU D'ARTESA DE SEGRE EN ELS SEGLES XV-XVI
per Prim Bertran i Roigé

ALGUNES NOTÍCIES D'ARTESA DE SEGRE DINS LA DOCUMENTACIÓ DEL ARXIU HISTÒRIC DE CERVERA.
per Josep M. Llobet i Portella

L'EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ D'ARTESA DE SEGRE I COMARCA (S. XIV-XX)
per Marcel.lí Pedrós i Puigarnau

L'AGRICULTURA PRESENT I FUTUR
per Antoni Pijuan i Tarragona

LA COOPERACIÓ AGRÀRIA COMARCAL
per Jesús Santacreu

FLORA MEDICINAL DE LA COMARCA
per Jaume Farrando i Alés

FORMACIÓ GEOLÒGICA D'ALGUNS INDRETS DEL MUNICIPI D'ARTESA DE SEGRE
per Josep Solé i Obach

A les 2 de la tarda dinar (es prega s'encomani)
A les 4 de la tarda visita al Museu-Arxiu comarcal de la Noguera.
A les 5 de la tarda al Local del Coro, projecció del documental "Les forques d'Alentorn" feta per en Joan Farrell i Domingo i Agustí Masvidal.
Acte seguit resum de la diada pel Dr. Joan Maluquer de Motes.
Entrega dels premis del IIon. Concurs Fotogràfic.
Clausura de la diada per la Senyora Carme Torres i Graell, Cap del Servei de Cultura de la Generalitat a Lleida i pel Senyor Josep Guitart, sots-director d'Arqueologia i Museus de la Conselleria de Cultura de la Generalitat.

Organitza: Club de Lectures
Museu-Arxiu Comarcal de la Noguera
Grup de recerques de les terres de Ponent.

Patrocina: Conselleria de Cultura de la Generalitat
Diputació Provincial
Ajuntament

Informació: Ajuntament , telèfons: 40 00 13 i 40 00 59

ENSENYAR, AVUI

per Angels Ponsa i Roca

En l'article que baix aquest títol es va publicar en el nostre número 10, per error de composició es va invertir l'ordre de les columnes. Fem aquesta aclaració i al mateix temps demanem disculpes.

LA PALANCA

Les Converses d'en Quimet i Cosme

Seguros Gardel

BENJAMIN CAMATS PUIG

Ctra Agramunt, 35
Teléfonos 40 02 32 y 40 03 54
ARTESA DE SEGRE
(Lleida)

C. Sió, s/n.
Teléfono 39 01 96
AGRAMUNT
(Lleida)

!ASEGURESE....!

Pero no se precipite

SUSCRIBA EL SEGURO

a menor coste
y mayor cobertura

ES PRIMORDIAL SABER ESCOGER

a) Un buen Agente
b) Un profesional como amigo y asesor

DE NO SER ASI, PUEDE PAGAR LAS CONSECUENCIAS

¡CONSULTENOS..!

Estudiaremos lo que necesite

PODEMOS ASEGURARLE:

— Su HOGAR A TODO RIESGO, pagando solamente 1.050'— ptas. por cada millón de garantía.
— Su AUTOMOVIL, a partir de 11.000'-- ptas. al año.

SEGUROS GARDEL

SIEMPRE EN VANGUARDIA

FUTBOL

Resultats assolits pels equips del C.E. ARTESA DE SEGRE i Veterans d'Artesa, en les diferents competicions, fins al mes de novembre.

Primera Regional

Tàrrega 2 - ARTESA 0
ARTESA 2 - Incresa 0
ARTESA 3 - Capellades 0
Fàtima 2 - ARTESA 1
ARTESA 0 - Balaguer 0
Sant Cugat 0 - ARTESA 1
ARTESA 0 - Martinenc 0
Bessós Baró Viver 3 - ARTESA 4

Veterans

Penelles 2 - ARTESA 0
ARTESA 1 - Oliana 2
Mollerussa 1 - ARTESA 7
ARTESA 1 - Lleida 1

Juvenils
- Primera Divisió

ARTESA A 5 - Seu d'Urgell 0
Oliana 2 - ARTESA A 2
ARTESA A 4 - Tàrrega 0
Bellcairenc 1 - ARTESA A 5
ARTESA A 5 - Mollerussa 1
Rumor 0 - ARTESA A 2

- Tercera Divisió
ARTESA B 0 - Balaguer B 2
Linyola 3 - ARTESA B 0
ARTESA B 1 - Bellpuig 3
Barbens 3 - ARTESA B 1
ARTESA B 1 - Poal 5
Termens 3 - ARTESA B 1

Infantils (Preferent)
P.B. Seu d'Urgell 1 - ARTESA 1
ARTESA 6 - Mollerussa 2
Bellpuig 7 - ARTESA 2

Golejadors:
ler. equip: LLANES (4); SERRADELL (4); Ramón CUSOLA (2); BRITO.
Juvenils: equip A: Jaume FARRAS (11); JUAN CARLOS (4); FERNANDO (4); RIBES (2)
Julià FARRAS; TREPAT.
equip B: CARLI (3); Xavié FARRAS.
Infantils: MENCHON (7); VILA; MATEU.
Veterans: PERE (3); GALCERAN (3); BERGOÑO; GARI; Josep Mª GALCERAN.

-oOo- -oOo- -oOo-

ESCACS

Per primera vegada, el Club d'Escacs ARTESA DE SEGRE presenta tres equips en competició oficial; a resaltar que el C està format per juvenils, gairebé tot éll.

Primera Divisió

ARTESA A 2,5 - LLEIDA A 2,5
LLeida B 2,5 - ARTESA A 2,5
ARTESA A 2 - Agramunt 3
Torà A 3,5 - ARTESA A 1,5
ARTESA A 1,5 - Vilanovenc 3,5

Tercera Divisió

- Grup ler.
ARTESA B 5 - Torà B 0
ARTESA B 2 - GEVA C 3
Vilanovenc B 2,5 - ARTESA B 2,5
Torà B 3,5 - ARTESA B 1,5
GEVA C 3 - ARTESA B 2
Grup 2ón.

Bellpuig B 4,5 - ARTESA C 0,5
ARTESA C 1,5 - Barbens 3,5
Linyola 3,5 - ARTESA C 1,5
ARTESA C 1,5 - Vinaixa 3,5